UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rvperti Ab||batis Monasterii || Tvitiensis Ordinis S. Benedicti The||ologi antiqui, Opera duo, ut egregia sanè, ita diu desiderata, multoq[ue] || labore perquisita, ac sumptu haud ita modico ...

Rupert <von Deutz>

Colonia, M. D. XXVI.

VD16 R 3796

Q[uo]d no[n] in una parte agri, sed p[er] totu[m] agrum sanctæ scripturæ thesaurus iste, & indignis absco[n]ditus, & à dignis sit inue[n]tus uel cito inueniat[ur].

urn:nbn:de:hbz:466:1-71860

Visual Library

repellunt, quin & ſi myſteria non cito ꝑcipiunt, at ſaltẽ literalem ſenſum & moralẽ quoq; facile capiunt intellectũ. At illoꝝ ſcripta uel dicta lubricis anfractibus effugiẽdo, ſimplices à ſe repellunt, Exempli gr̃a: Si dixeris, mortuus eſt homo: dicũt, mortuus non eſt homo. Et ex parte ueꝝ dicũt, quia ſi homo eſt, uiuit: ſi aũt mortuus eſt, & homo & aĩa & aĩatũ corpus eſſe deſiit. Quod nõ attendẽtes populi, id eſt, ſimplices, ſtant attoniti. ¶ Sed nihilo minus ueꝝ eſt dicere, mortuus eſt hõ, eo uidelicet ſenſu, quo ſolemus à parte ſignificare totum. Et recte appellamus hoĩem corpus humanũ uita defunctũ: & hmõi locutionẽ ſicut populi, ita & ſcripturæ nr̃æ recipiũt, ſuntq; ob hmõi ſimplicitatẽ ſcripturæ populoꝝ. Silr̃ qđ hic de theſauro ꝓpoſuimus, dicentes, abſconditũ in agro, id eſt, in publico, illi dicerent uel ſcriberent, oppoſitũ eſſe in adiecto, & cętera hmõi qualia populi nõ intelligũt. At tñ uerum eſt, & nõ ita, ut ſicut in eo qđ anterius dictũ eſt: ſic & in iſto à parte ſignificetur totũ, immo de toto ſentias totum, uidelicet quia totum apertum uel publicum eſt uidentibus, totum abſconditum uel clauſum eſt inuidentibus.

Sicut ppl̃i, ità & ſcripturæ, tropos admittunt.

¶ Quõ vel qualibus theſauris eiuſmodi in tali agro abſconditus ſit, & a quibus cito poſſit inueniri. Caput .III.

DIximus quo in agro theſaurus iſte abſconditus ſit, ſcilicet glorioſa diſtinctio ꝑſonaꝝ ſanctæ trinitatis, iam dicendũ, quõ illic abſconditus ſit. Vtrũq; etẽm demõſtrare ſupra ꝓpoſitũ eſt, & quo in agro & qualiter abſcõditus ſit. Non lõge pro hac demonſtratõe exemplũ petat. Pręſens em̃ adeſt idoneũ, ſi reſpicias unde dixerit: Dñs narrabit in ſcripturis populoꝝ. Vtiq; dices mihi, qđ hoc dixerit de illo, qđ ſub interrogatiõe præmiſerat, dicẽs hoc modo. Nunqd Syon dicet homo, & homo natus eſt in ea, & ip̃e fundauit eã altiſſimus? Quõ uel in quantũ hęc portio magna theſauri abſcõditi hoc talentũ magni põderis, hoc ſacr̃m incarnatiõis, ad ſolã ꝑtinens ꝑſonã filij, abſconditũ eſt in agro ſæpe dicto: ſic uel in tm̃ & nõ occultius ibidẽ myſteriũ totius trinitatis abſcõditum eſt. Solis em̃ indignis, inuidere & nõ uidere uolẽtibus, ſic fuit abſcõditũ, ut inueniri nõ poſſet dũ quereret, & porcis bona margarita cõculcanda nõ obijceret. Proinde dicit: O Syon, nunqd dicit hõ iſte, & hõ natus eſt in ea, ſubaudit ciuitate ſua, de qua p̃miſit, glorioſa dicta ſunt de te ciuitas dei, & ip̃e fundauit eã altiſſimus, Nunqd (inq̃) dicet hoc homo, ſcilicet quiſpiã totus terrenus, qualis ẽ Iudæus ſiue hæreticus? Subaudit nõ. Hoc nãq; dicere, deorum eſt, & oĩm filioꝝ excelſi: qđ hic hõ, q natus eſt in ſancta Syon (quæ una ciuitas eſt oĩm ſanctoꝝ atq; electoꝝ angeloꝝ & hoĩm) priuſquã in ea naſceretur, ip̃e fundauit eam altiſſimus. Non hoc dicet homo, nõ intelliget quis, deditus ſenſui terreno. Ergo theſaurus abſcõditus. Silr̃ de om̃ibus ſacramẽtis & diſtinctiõe ꝑſonarũ ſanctæ trinitatis, qui theſaurus magnus eſt: ſciendũ, quia modus abſcõſionis talis eſt, ut hõ infidelis nõ inueniat: deorũ aũt uel filiorum excelſi multitudo fidelis cito apprehendat.

Pſal. 86.

Syon, ciuitas oĩm electoꝝ. Pſal. 8[?]

¶ Qđ nõ in vna ꝑte agri, ſed ꝑ totũ agrũ ſanctę ſcripturę theſaurus iſte, & idignis abſcõditus, & a dignis ſit inuẽtus, vel cito inueniatur. Cap. .IIII.

QVa tandẽ in ꝑte uel qbus in partibus agri theſaurus iſte abſcõditus debet inueniri? Nã fortaſſis hoc qſpiã putet, qđ in ꝑte ſeu in ꝑtibus, & nõ in toto agro theſaurus iſte abſcõditus uel demõſtrãdus ſit. Ad hæc (inq̃) Nõ in ꝑtibus ſiue per ꝑtes, ſed in toto uel ꝑ totũ, ꝑ oẽs terminos agri huius, theſaurus iſte abſcõditus iamdudũ inuẽtus & adhuc inueniẽdus ẽ. Quid illud totũ eſt? Nimirũ oẽ qđ ab initio creaturæ uſq; nũc deus opatus ẽ. Breuiter hic ꝑcurrere libet terminos agri, diſtinctões operũ utiliũ, de qbus agit, de qbus oĩs ſcriptura ſancta cõſiſtit, iamq; ꝓmittere qđ nuſquã in oĩbus his deſit, ꝑ ip̃am deſignata lr̃am, cooperatio trinitatis. ¶ Primũ eſt, creatio cœli & terræ, ſequẽs cõditio creaturæ angelicæ, poſt hæc plaſmatio hoĩs cũ benedictiõe plaſmatoris ſiue creatoris: deinde poſt diluuiũ bñdictio reparãdi gñis humani de hoĩbus paucis, poſt hæc facta ad Abrahã ꝓmiſſio beati ſeminis qđ eſt Chr̃us, deinde deſcẽſus dei in Aegyptũ ad liberandũ ppl̃m ſuũ, poſt hęc modus benedictiõis, quo pacto tabernaculo Moſes filijs Iſrahel bñdicere iuſſus eſt: deinde ſermo q de ædificãda domo dñi ad Dauid factus ẽ, ſimulq; ſacr̃a pſalmorũ & præconia ꝓphetarũ, poſt hæc cõſolatio ſiue reuerſio captiuitatis de Babylone: Deinde Macchabęorũ uictrices pugnæ. Per hos oẽs terminos extendit ille ager,

Theſaur⁹ ꝑ totũ agrũ abſcõditus

Opa Trinitatis ĩ agro ſcripturarum

& in his omnibus iſte theſaurus abſconditus eſt, & ut manifeſtius dicã, ex iſtis operibus dei ſancta uetus ſcriptura cõſcripta eſt, & in ſingulis horꝝ ſanctæ trinitatis cooperationem nõ defuiſſe certũ eſt, & hoc p̄ſenti opere demonſtrandũ eſt. Quod cũ demonſtratũ fuerit, ſubſequetur opus clariſſimũ dominicæ incarnationis, paſſionis, reſurrectiõis, atq; aſcẽſionis, & aduẽtus paracleti ſpũs ſancti, ꝙ uidelicet opus noſtra qualicũq; uelquantulacunq; declamatione tanto liberius tãtoq; uehemẽtius pſonare poterit in gloria ſanctę trinitatis quæ abhinc prædicatiõe publica per totũ mundũ cœpit annũciari, quãto pluribus corroborata fuerit teſtimoniis ex dictis ſeu rebus geſtis p̄cedentiũ ætatũ ſeculi. Igitur ab initio creaturæ iam nunc exordiamur curſum ſuſcepti operis.

¶ De capite libri, in principio creauit deus cœlũ & terram, qualis ibi ſit abſconſio huius theſauri, & quod filius principium ſit, ſicut ipſe dixit, ego principium qui & loquor vobis. Cap. V.

Gene. 1.

IN principio creauit deus cœlũ terrã: Terra aũt erat inanis & uacua, & tenebrę erant ſuꝑ faciẽ abyſſi, & ſpũs dei ferebatur ſuꝑ aquas. Ecce qualis abſconſio theſauri. Nõ nos pigeat, neq; faſtidiũ cuiquã pariat frequẽtatio hæc nominũ iſtorũ theſauri & abſconſionis eius. In inuentiõe gaudiũ eſt, & gaudiũ circa inuẽtum diſcurrens libenter eadẽ repetit: facit eñ loq ex abundãtia cordis. ¶ Ecce ergo qualis abſconſio. Cũ ſanctæ ſcripturæ ſpũs in iſto capite libri ſanctã trinitatẽ uelit intelligi, unã tantũmodo pſonã paruo ſubtegens uelamine, faciem eiuſdẽ trinitatis ſapientibus & prudentibus abſcondit, reuelaturus eã paruulis. Quo ſub uelamine, quã perſonã abſcondit? Nimirũ perſonã filii, ſub uelamine nominis principii. Sapientes quippe & prudẽtes, id eſt ſuperbi, qualiũ quidã dicebant eidẽ incarnato filio dei, tu qs es: in hoc dicto in principio creauit nihil aliud inuenerunt aut inuenire uoluerunt, quã ac ſi diceretur, primo uel primitus creauit, quo ſenſu & poeta ethnicus, licet inſignis, dicere potuit. Principio cœlũ, terrã, campoſq; liquẽtes, lucentẽq; globũ lunæ titaniaq; aſtra, Spũs intus alit. At ille paruulos attendens qui eũ erant audituri, interrogãtibus (ut iã dictũ eſt) tu quis es: principiũ (ait) qui & loquor uobis. Hoc dicens, nimirũ locũ iſtũ, caput iſtud ſanctæ ſcripturæ retexit: ita ut nõ dubites, eũ te uelle ſimul agnoſcere illud quoq;, quod in pſalmo dicit ipſe. In capite libri ſcriptũ eſt de me. Quod eſt eñ caput libri, niſi hoc initiũ omniũ ſcripturarũ ueritatis? ¶ Omnis quippe ſcriptura ſacra, ſcriptura canonica, unus liber eſt, quia ad unũ tendit, & ab uno deo profecta, uno eodẽq; ſpũ conſcripta eſt. Econtra ſcripta omnia quæcũq; nõ ueniunt ex eodẽ ſpũ ueritatis, plures ſunt libri. Propterea ſapiens Eccleſiaſtes dicit. Faciendi plures libros nullus eſt finis, Igitur in principio creauit deus cœlũ & terrã, & ſpũs dei ferebatur ſuꝑ aquas: ſplendidũ caput libri gloriã p̄dicat ſanctæ trinitatis. Fugiant q oderunt eũ à facie iſta, ſicut fugiebat tunc & accedere timebat Iſrahel carnalis, quando ex collocutione dei ſplendida facta eſt facies Moyſi.

In capite libri, teſtimoniũ de trinitate.

Matth. 11.

Iohan. 8.

Vergi. 6. lib. Aeneidos.

Iohan. 8.

Pſalm. 39.

Oĩs ſcriptura ſacra unus eſt liber.

Eccle. 12.

Gene. 1.

Exodi. 34.

¶ Quã ob cauſam filiũ ſiue verbum dei principiũ decuerit nuncupari. Cap. VI.

QVam aũt ob cauſam filiũ dei, uerbũ dei, principiũ decuit nuncupari? Nimirum quia omnia ꝑ ipſum facta ſunt. Verũtamen adhuc pro cauſa præſenti parũ dictũ eſt. Nã non ſolũ ꝑ ipſum, uerũ etiã propter ipſum omnia facta ſunt. Sic eñ aplus dicit. Dicebat eñ eũ, propter quẽ omnia, & ꝑ quẽ omnia, q multos filios in gloriã adduxerat, autorẽ ſalutis eorũ ꝑ paſſionẽ cõſummari. Hæc eſt cauſa uera, cauſa digna tanti huius nominis, ſcilicet principii, quia ipſe eſt, propter quẽ omnia, & ꝑ quẽ omnia: ipſe (inquã) eſt omnis creaturæ principalis & efficiens cauſa. Dicit aliquis. Et deus pater, nõne principiũ eſt? Plane principiũ pater, principiũ filius, principiũ ſpũs ſanctus. Verũtamen nõ tria principia, ſed unũ principiũ: ſicut nõ tres dii, ſed unus eſt deus. ¶ Cur ergo in iſto capite libri, ſolã filii pſonã, inſpirator ſanctæ ſcripturæ, ſpũs dei, principiũ nuncupare uoluit? Ad hæc inquã. Omnis iſte liber, omnis ſancta ſcriptura, cuius caput hoc eſt, In principio creauit deus cœlũ & terrã, cui creaturæ uel propter quã ſcriptus eſt creaturam? Nimirum propter creaturam humanam, ad inſtructionem creaturæ humanæ ſancta ſcriptura condita eſt. Huic creaturæ ſine dubio una hæc perſona, filius dei, triplici modo principium eſt, Duobus modis tam angelicæ q̃ humanæ creaturæ principium eſt, uidelicet quia &

Chrs ẽ principiũ, qa ꝑpter ipm & ꝑ ipm ſunt omnia.

Hebræ. 2.

Oĩs ſcriptura ſancta, ꝑpter hominẽ ẽ.